

УДК 655.55(477.74-25)

Зустрічі з видавцями, письменниками, бібліотекарями, автограф-сесії, презентації нових видань

За традицією, у травні (18—21) Одеса приймала Всеукраїнську виставку-форум "Українська книга на Одещині", дванадцять за ліком. Це книжкове свято, організоване Одеською національною науковою бібліотекою ім. М. Горького, Українською асоціацією видавців та книгорозповсюджувачів, пройшло за підтримки Міністерства культури України, Державного комітету телебачення і радіомовлення України, Одеської обласної державної адміністрації.

Фото 1. Урочисте відкриття XII Всеукраїнської виставки-форуму "Українська книга на Одещині"

У привітанні учасникам і гостям XII Всеукраїнської виставки-форуму "Українська книга на Одещині" Голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України Юрія Плаксюка, яке зачитав директор департаменту видавничої справи та поліграфії Держкомтелерадіо О. Кононенко, зазначалось, що любов до читання є одним із чинників державотворення, адже гарні книги роблять людей кращими, збагачують розум, розвивають душу, а значить, покращують інтелектуальний і моральний стан у суспільстві. Мудра книга може об'єднати, допомогти людям подолати ідейний розкол, а отже, дати поштовх до розвитку суспільства, адже ще давні латиняни говорили: "Ubi concordia, ibi victoria" — "Де згода, там і перемога". Символічно, що виставка-форум на Одещині проводиться напередодні Дня слов'янської писемності і культури, коли вшановується пам'ять святих рівноапостольних Кирила і Мефодія.

Фото 2. Зі словами вітання до учасників форуму звертається О. Афонін

Одним із головних виставкових заходів стало засідання "круглого столу", на яке було винесене таке актуальне питання, як "Книжкові реалії сучасної України". Президент Української асоціації видавців та книгорозповсюджувачів О. Афонін, директор Книжкової палати України М. Сенченко, провідні книговидавці, бібліотекарі, книгорозповсюджувачі зазначили, що сучасний стан книговидавництва та книгорозповсюдження викликає занепокоєння. Так, торік випуск нових видань продовжував знижуватись у порівнянні з поперед-

нім роком, також несприятливим для національного книговидавництва: за назвами — на 0,6%, а за тиражами — на 11%. На одного мешканця України видається лише одна книга, тоді як у розвинутих країнах світу ці показники набагато вищі. Книзі, наголошували учасники засідання "круглого столу", потрібна державна підтримка.

Прогнозні горизонти українського книговидавництва окреслив у своєму виступі О. Афонін. На жаль, констатував Олександр Васильович, його перспективи маловітні. Держава недостатньо уваги приділяє українській книзі. Основними проблемами книговидавництва в Україні, на думку учасників засідання "круглого столу", є: наповненість вітчизняного книжкового ринку імпортованою друкованою продукцією; економічна та фінансова неспроможність суб'єктів видавничої діяльності; нерозвиненість і безсистемність книгорозповсюдження, недостатність попиту на вітчизняну книгу і тривалі строки її реалізації; дефіцит вітчизняної книги загалом і підручників зокрема; недостатня якість поліграфічного виконання; занепад бібліотечної справи; відсутність якісного змістовного наповнення вітчизняних книг; нерозвиненість електронного книговидавництва; низький рівень розвитку наукового книговидавництва.

Така ситуація здебільшого зумовлена недосконалою законодавчою базою та відсутністю концепції державної політики розвитку вітчизняного книговидавництва.

"Електронна бібліотека: проблеми створення та доступу" — такою була тема виступу директора Книжкової палати України М. Сенченка. Питання збереження друкованих видань, насамперед ретроспективних, нині стоїть дуже гостро. Одним із шляхів цього, зазначив Микола Іванович, є їх оцифрування і створення електронної бібліотеки. Як відомо, нині додрукарська підготовка книг, журналів, газет у видавництвах і видавничих організаціях здійснюється за допомогою редакційно-видавничих систем, і кожне друковане видання має свій електронний аналог. На основі електронних оригінал-макетів обов'язкового примірника можна створити "Електронну депозитарну бібліотеку XXI століття".

Фото 3. Засідання "круглого столу" на тему "Книжкові реалії сучасної України"

На засіданні "круглого столу" також виступили директори таких видавництв: "Мистецтво" — Н. Прибега ("Мистецька література на сучасному етапі розвитку українського книговидавництва"); "Наукова думка" — І. Алексєнко ("Наукова література: проблеми книговидавництва в сучасній Україні"); директори: Одеської МЦБС для дітей — Г. Лазарева ("Видавство, критик, бібліотекар, читач: комплексний підхід"), Одеської ОУНБ ім. М. Грушевського — Ю. Амельченко ("Державна програма "Українська книга": ефективність і проблеми реалізації"); заступник директора з бібліотечної роботи Одеської МЦБС для дорослих В. Казанцева ("Робота публіч-

них бібліотек м. Одеси з українською книгою"); письменник В. Лис ("Тернистий шлях українського роману до читача: автор і видавець"); приватний підприємець, голова Благодійного фонду імені Івана та Юрія Лип Г. Дольник ("Розповсюдження української книги в світлі нового Податкового кодексу").

Нинішній рік — рік Першокниги. Цій події присвячена презентація виставки "Рукописні та друковані Євангелія у фондах ОННБ імені М. Горького (до 450-річчя Української Першокниги — Пересопницького Євангелія)" за участі настоятельки Свято-Архангело-Михайлівського жіночого монастиря ігумені Серафими (фото 4).

Фото 4

Минулоріч під час проведення XI Всеукраїнської виставки-форуму "Українська книга на Одещині" репринтний фоліант цієї унікальної пам'ятки був урочисто подарований бібліотеці Його Високопреосвященством, Предстоятелем УПЦ МП Володимиром (Сабоданом). Рідкісні видання з особистої колекції Митрополита Київського і всієї України Блаженнішого Володимира експонувались на книжково-ілюстраційній виставці "В літопис шани і любові: до 150-річчя перепоховання Т. Г. Шевченка".

Традиційно "Українська книга на Одещині" пропонує відвідувачам цікаву програму презентацій. На одній із них провідне вітчизняне видавництво "Наукова думка" ознайомило присутніх з першим томом академічного тлумачного "Словника української мови", який вийшов у світ торік. Актуальність цього видання зумовлена тим, що за тридцять років з часу друкування попереднього багатотомного словника сталися суттєві зміни, що й позначилося на лексичному складі мови.

Особливість цього словника полягає в тому, що для кожного з наведених у ньому значень вказується принаймні одна "ілюстрація", тобто приклад слововживання з художньої, наукової, науково-популярної чи навчальної літератури, а також із журналів, газет, Інтернету і мови реклами. Двадцятитомний словник успадкував форму попереднього одинадцятитомного академічного "Словника української мови" (1970—1980), порівняно з яким у ньому збільшилась кількість словникових статей, літературних ілюстрацій, а також тлумачення значень реєстрових слів.

Видання здійснене в межах Державної програми розвитку Національної словникової бази. На відміну від одинадцятитомного словника, до списку цитованих авторів було включено майже двісті нових імен, які повністю або частково замовчувались у радянські часи (наприклад, Богдан-Ігор Антонич, Василь Барка, Борис Грінченко, Ліна Костенко, Євген Маланюк, Іван Огієнко та інші) або утвердилися в українській літературі вже після завершення видання попереднього словника (Юрій Андрухович, Сергій Жадан, Оксана Забужко, Марія Матіос, Юрій Покальчук, Василь Шкляр та інші). Нарешті український народ отримав справді потужний, великий лексикон своєї мови, який опрацьовано на високому науковому рівні. Це видання вже називають "золотим двадцятикнижжям", до роботи над яким долучилися науковці Інституту української мови НАН України, Інституту мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Київського

національного університету ім. Тараса Шевченка та Національного лінгвістичного університету (загалом працювали близько сорока лексикографів).

Фото 5. Прес-конференція

Увазі відвідувачів книжкового свята також було запропоновано презентацію міжнародного проекту "Україна й українці — цвіт нації, гордість України" за участі генерального директора Українського видавничого центру "Галактика-С" Галини Захарченко та книг Валентина Стремьдіна "Три слою времени, или Парадокс Эббингауза" і Миколи Сенченка "Парламентаризм — велика брехня нашого часу". Відбулися й літературний марафон, творчі зустрічі з переможцями Всеукраїнського конкурсу романів, кіносценаріїв та п'єс "Коронація слова" Володимиром Лисом та Вікторією Горбуною, літературознавцем, перекладачем і публіцистом Євгеном Сверстюком.

Одеський письменник, член НСПУ Володимир Рутківський провів для учасників і гостей фестивалю майстер-клас, а Одеська обласна організація Національної спілки письменників України презентувала книги Володимира Гараніна "Валентин Мороз: життя і творчість" та Бориса Сушинського "Сповідь на вершині пізнання: статті, рецензії та огляд мистецьких студій".

Серед постійних учасників виставки — видавництва "Наукова думка", "Академвидав", "Мистецтво", "Картографія", "Мапа", Видавничий дім "Кієво-Могилянська академія", "Алерта" (Київ), "Університетська книга" (Суми), редакція газети "Підручники і посібники" (Тернопіль), "Астропринт" (Одеса) та інші. Уперше у виставці-форумі взяли участь видавництва "Медицина", Видавничий дім Дмитра Бурого, "Початкова школа" (Київ), Видавництво Ірини Гудим (Миколаїв), "Колоквіум" (Черкаси). Вони експонували наукову, довідково-енциклопедичну, навчальну, дитячу і художню книгу, видання, присвячені історії та культурі України, українському фольклору, питанням економіки, педагогіки, літературознавства, мистецтва, філософії та релігії, книги патріотично-громадянської тематики, картографічні видання, мультимедійні навчально-ігрові програми для дітей, поштові листівки тощо.

На окремому стенді Державного підприємства "Дирекція фестивально-виставкової діяльності" Держкомтелерадіо експонувались видання, випущені за програмою "Українська книга" видавництвами різних форм власності: "Дніпро", "Картографія", "Етнос", "Техніка", "Волинська обласна друкарня", "Криниця", "Український письменник", "Вадим Карпенко", "Котья".

Є в "Української книги на Одещині" ще одна славна традиція — проведення Свята української книги в одному з районних центрів. Учасників і гостей цього річного фестивалю приймало селище міського типу Ширяєве. Учасники свята здійснили благодійну акцію — безоплатно передали нові книги вітчизняних видавництв Ширяївській ЦРБ і сільським бібліотекам району, школі-інтернату (с. Жовтень), дитячому притулку (с. Миколаївка) та притулку для людей похилого віку (с. Малигоново).

Інформація Книжкової палати України